

REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMÂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 38.

Joi, 21 Noembrie 1935

S U M A R :

I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

	Pag.		Pag.
a) POLITICA INTERNĂ :		c) CULTURĂ ȘI ARTĂ :	
Presa franceză	218	Presa germană	218
„ turcă	218	„ polonă	218
b) ECONOMIE ȘI FINANȚE :		d) CONFESIONALE :	
Presa engleză	218	Presa Statelor-Unite	219
„ polonă	218	e) DIVERSE :	
		Presa polonă	219
		„ evreiască din străinătate	219

II. CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN ȘI SANȚIUNILE

	Pag.
Presa franceză	220
„ engleză	221
„ italiană	222
„ germană	222
„ elvețiană	223
„ iugoslavă	223
„ polonă	223

III. ALEGERILE DIN ANGLIA

Presa franceză	224
„ engleză	225
„ germană	225
„ austriacă	226
„ elvețiană	226
„ maghiară	226
„ evreiască din străinătate	226

IV. RAPORTURILE FRANCO-GERMANE

	Pag.
Presa franceză	227
„ engleză	228
„ germană	228
„ elvețiană	229
„ polonă	230

V. TURBURĂRILE DIN EGIPT

Presa franceză	230
„ engleză	230
„ germană	231

VI. PROBLEME EUROPENE

Pactul dunărean	231
Mica Înțelegere și Franța	231
Relațiile dintre Polonia și Cehoslovacia	232

PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

POLITICA INTERNĂ

Presa franceză.

LE TEMPS și JOURNAL DES DÉBATS din 16 Noembrie, anunță deschiderea Parlamentului român, subliniind ovațiile cu care a fost salutat Suveranul în timpul citirii Mesajului Regal.

Ziarele redau pasajele din Mesajul Tronului, privitoare la politica externă a României.

L'ORDRE din 16 Noembrie anunță de asemeni deschiderea Parlamentului român, făcând apoi un rezumat al Mesajului Regal. Ziarul subliniază ovațiile entuziaste care au salutat sosirea Suveranului, cât și pasajele esențiale ale Mesajului.

Presa turcă.

Cotidianul turc LA RÉPUBLIQUE din Istanbul, publică a corespondență din București relativ la deschiderea Corpurilor Legiuitoare și analizează Mesajul Regal, prin care se constată realizarea echilibrului bugetar, precum și măsurile de ordine economică, luate în vederea combaterii crizei. Totdeodată el subliniază preocupările de întărirea armatei și apărării naționale.

„În ceea ce privește politica externă, Mesajul afirmă fidelitatea României față de Societatea Națiunilor și de aplicarea dispozițiilor pactului“, încheie ziarul.

ECONOMIE ȘI FINANȚE

Presa engleză.

GREAT BRITAIN & THE EAST din 14 Noembrie, publică o corespondență din București în care scrie că în cercurile financiare se crede că a venit momentul pentru investirea capitalurilor în industriile românești.

„Un exemplu, scrie ziarul, s'a dat de Societatea Reșița, care este în legătură cu Vickers Co. din Anglia, și care a primit de eurând comenzi importante de armamente din partea guvernului român“.

Ziarul menționează apoi taxele fiscale „draconice“, impuse de guvern“, în scopul de a realiza fondul de 2 miliarde, necesar pentru înarmare“.

Același ziar, ocupându-se de problema clădirilor din București, constată că orașul a luat un aspect de nerecunoscut în ultimii 3—4 ani. Ziarul crede că, datorită marelui număr de construcții, ridicate în Capitală, șomajul nu a putut să se extindă în România, deoarece s'a dat de lucru la numeroase categorii de lucrători.

Vorbind despre scumpirea costului vieții în România, ziarul o atribuie în mare parte „politicii greșite a guvernului“, în ceea ce privește comerțul extern.

„Această politică, scrie ziarul, a avut de rezultat ca să ridice chiriile anul acesta cu 12 la sută față de anul trecut“.

Presa polonă.

KURJER WARSZAWSKI din 12 Noembrie, sub titlul: „Datoriile românești“, publică corespondența trimisului său special la Londra, în care relevă că Ministerul de Finanțe al Angliei pregătește un proiect conform căruia toate sumele provenite din importul mărfurilor românești în Anglia vor fi vărsate la Banca Engleză, formând un cont special, din care se vor plăti exportatorii englezi.

CULTURĂ ȘI ARTĂ

Presa germană.

BERLINER TAGEBLATT din 15 Noembrie, anunță următoarele:

„Institutul Europei Centrale din Dresda a desfășurat în ultimul an și jumătate o activitate deosebită în domeniul propășirii legăturilor culturale și economice ale Germaniei cu țările sud-europene. Temeiul politicii externe culturale germane e așezat pe principiul egalității drepturilor. Pentru o adevărată operă de împăcare a Europei, e nevoie ca popoarele să se cunoască reciproc și să învețe să se înțeleagă. Și este în interesul general al progresului cultural, ca deosebitele culturi ale popoarelor europene să rodească și să-și cunoască roadele reciproc. Pentru realizarea acestei binefaceri, schimbul de studenți între State este cel mai potrivit. Institutul Europei Centrale în înțelegere cu autoritățile și din încredințarea și în strânsă legătură cu serviciul academic de schimb din Berlin, a ținut, între altele, la Lipsca o seamă de prelegeri universitare de vacanță pentru studenții români și la Dresda pentru cei iugoslavi. Amândouă încercările au dat rezultate bune. Atât România cât și Iugoslavia au trimis tineri excelenți, care au reprezentat în chip strălucit studențimea lor națională. De asemenea, studenților germani, trimiși în România și Iugoslavia, li s'au acordat atenția cea mai mare. La înapoierea lor în țară erau entuziasmați de cele văzute.

„După aceste rezultate îmbucurătoare, schimbul de studenți între Germania și România-Iugoslavia se va face în anul viitor pe o bază mai întinsă, sarcina executării revenind iarăși Institutului Europei Centrale din Dresda. Prin această activitate, situația Saxoniei, ca organ de legătură între Germania și Europa Sud-Estică, va fi din nou sporită“.

BERLINER TAGEBLATT din 14 Noembrie se ocupă într'un articol semnat de Sven Schacht, de cartea d-lui profesor G. Oprescu, „Arta Românească“, apărută în Suedia, făcându-i o recenzie elogioasă.

Presa polonă.

Revista RUCH LITERACKI din Varșovia, în ultimul său număr, publică următorul articol intitulat „Legăturile culturale cu România“ și semnat de d. Jozef Birkenmajer:

Biedrzycki Emil. Ziazki kulturalne polsko-rumunskie (legăturile culturale polono-române). Lwów 1933. Edit. Ligii Polono-Române. P. Pag. 28.

Iorga N. Sobieski et les Roumains 1683—1696. Conférence donnée à la Bibliothèque Polonaise de Paris (février 1933). Paris 1933.

În „Rocznik literacki 1933“ (anuarul literar 1933), ca și într'un șir de articole răspândite în diferite publicații, am recenzat unele din traduceri în polonă din literatura română, destul de însemnate prin numărul lor și demne de cea mai mare laudă din punctul de vedere al nivelului înalt atât al creațiilor în sine, cât și al traducerilor lor în limba polonă. O specială atenție merită lucrările polone cu privire la literatura română ale: prof. Wedkiewicz, Lukasik, Kasterska, Biedrzycki. Nu de mult a apărut o „Sehiță a istoriei Literaturii române“, fiind o redactare mai extinsă a „Literaturii române“, a ace-

luiși autor, cuprinsă în colecția importantă a „Literaturii universale“, redactate de dr. Lam. A apărut de asemenea un lung referat polon al prof. Nadriș—care nu mi-a ajuns în mână—despre cea mai nouă literatură română.

Interesul pentru literatura polonă crește în România în fiecare an. Este un fapt neîndoielnic, care probabil că deja începe să dea roade. Roadele influenței polone nu pentru prima dată se constată pe vechiul trunchi al literaturii române. În veacul XVI Stroici, în veacul XVII Grigore Ureche și Miron Costin, sunt literați formați în Polonia, familiarizați cu graiul și scrierile polone — mai ales cu cronicile—Petru Movilă și Dosoftei crează chiar o punte între ortodoxism și catolicismul polon, care prin academia din Kiev a trecut și în literatura rusă. Vremea lui Sobieski este punctul culminant al influenței polone în literatura română. Se mai adaugă la aceasta și faptul că regele Ioan III posedă însuși perfect limba română și chiar a compus versuri în această limbă (unul din ele e citat de prof. Iorga).

În sec. XVIII aceste legături literare se întrerup; de abia în sec. XIX le continuă Tadeu Hașdeu, care scria în polonă (în *Pamiętnik Literacki* din 1925, s'a tipărit greșit numele lui, Hyzdeu). Prin nepotul lui, Bogdan, se întinde în România influența lui Adam Mickiewicz (A. Russo, Rădulescu, Alecsandri, Negruzzi). Se pare că a recunoscut că are sânge polon, cel mai mare poet român romantic (comp. Călinescu, Vicața lui Eminescu), însă nu se știe dacă cunoștea limba polonă. Literatura română mai nouă — dela sfârșitul sec. XIX și începutul sec. XX — datorează mult lui Sienkiewicz; în această privință avem un studiu complet al dr. Lukasz „H. Sienkiewicz în România“, apoi găsim mențiuni despre aceasta în prefețele lui la operele lui Rebreanu și Cezar Petrescu. Au suferit influența lui Sienkiewicz mai ales doi eminenți scriitori contemporani: M. Sadoveanu și I. Brătescu-Voinești.

Influența literaturii române asupra celei polone este neînsemnată, în schimb sunt puternice alte influențe culturale, în arhitectură, obiceiuri, legislație și limbă. Cu studiul acestor influențe s'au ocupat eminenții savanți, din partea României: Iorga, Motoleașu, Nandriș, Nistor, Panaitescu; din partea Poloniei: Barwinski, Czolowski, Górka, K. Dobrowolski, Janów, Podlacha și Wedkiewicz, și au ajuns la rezultate importante. Unele investigații au început încă de pe când eram despărțiți de Români prin jugul străin și întinderea teritorială; astăzi, prin imediata vecinătate a celor două popoare această muncă se remarcă sub toate raporturile. Poate că a contribuit puțin la aceasta și războiul mondial (brigada II legionară și alte regimente polone în Bucovina), fapt de care de asemenea ar face să te ocupi cândva în deajuns.

CONFESIONALE

Presă Statelor-Unite.

BAPTIST TIMES din 31 Octombrie publică un articol intitulat „Libertatea în România“, în care anunță cu satisfacție faptul că Ministerul Cultelor „și-a ținut promisiunea“, făcută d-lui dr. Rushbrooke, de a recunoaște cultul baptist din Transilvania. Ziarul analizând în detaliu decizia dată de Ministerul Cultelor, prin intermediul Ministerului de Interne, la 8 Octombrie, constată că toate bisericile baptiste, care au fost închise de poliție și de autoritățile locale, au fost redeschise.

„Este foarte satisfăcător să aflăm, scrie ziarul, de redeschiderea bisericilor baptiste în întreaga țară, dar și mai satisfăcător că ministerul a cerut autorităților locale ca să trateze pe bapțiști ca membri ai unei confesiuni recunoscute, în așteptarea confirmării prin lege a acestei stări de lucruri“.

DIVERSE

Presă polonă.

ILUSTROWANY KURJER GODZIENNY din 12 Noembrie, sub titlurile: „Când România cântă: „Polonia încă n'a pierit“. Simpatia neobișnuită a Românilor, pentru Polonia“, publică următoarele:

„Acum câteva zile am publicat un articol interesant, intitulat: „Omnia pro Patria“, în care am scris despre marea simpatie și cunoștință despre Polonia printre cercetășimea ungară, unde e cerută cunoașterea limbii polone la examenul de instructor cercetășesc. Acum se vede că aceeași simpatie și cunoaștere a țării noastre arată și cercetășii români. După jimboreea din Spala, această simpatie a crescut și mai mult, iar cercetășii români, ca și cei ungari, o răspândesc printre rudele și cunoștințele lor, așa că această fală de simpatie polonă cuprinde din ce în ce mai puternic generația mai veche.

„Foarte drăguțe amintiri ne descrie într'o scrisoare d-ra Marja Janina Kratochwil din Cracovia, care în Iulie și August a. e. a făcut practica de vacanță într'o societate petroliferă din România, în localitatea Ploiești. D-sa ne scrie că a fost salutăată extraordinar de sincer și în scurt timp apoi a fost cunoscută în întregul oraș ca „Poloneza“, față de care toți în birouri și magazine, au arătat o simpatie neobișnuită.

„Când a întreat odată pe colegii Români ce știu ei despre Polonia, a auzit drept răspuns imnul național polon „Polonia încă n'a pierit“, cântat cu accent românesc. Din convorbirile cu Românii s'a convins că ei cunosc perfect istoria Poloniei și că nutresc un cult viu pentru Mareșalul Pilsudski. Vizita Mareșalului, pe care a făcut-o acum câțiva ani în România, a lăsat o amintire neuitată.

Cercetășii români se exprimă cu entuziasm asupra Poloniei și încă mai trăiesc un amintirile din Spala și sunt încantați de Cracovia, Zakopane și Gdynia. Când cititoarea noastră a părăsit Ploieștii, a fost salutăată cu strigăte cercetășești polone, iar un puternic „czuwaj“ („să-năutate“) a răsunit pe peronul stației“.

Presă evreiască din străinătate.

Sub titlul „Agresiunea în contra reprezentantului cultului mozaic“, BULETINUL AGENȚIEI EVREIEȘTI (ITA) din Praga, cu data de 16 Noembrie, publică protestul evreilor din România în contra agresiunii săvârșite de deputatul cuzist d. Robu, asupra reprezentantului cultului mozaic în Senat, d. dr. Niemirower, la serbarea târnatosirei Mitropolitului din Bucovina.

JEWISH BULLETIN din 12 Noembrie se ocupă într'o telegramă din București de situația evreilor funcționari în diverse întreprinderi particulare. Cu această ocazie reproduce din ziarul „ZORILE“ protestul acestui ziar contra dispoziției Ministerului de Industrie, care a cerut destituirea a 150 de funcționari evrei numai dela firma Socec & Co. Aderă în totul la protestul ziarului, cerând ca legea pentru protecția muncii naționale să fie interpretată în așa fel ca să nu lovească în cetățenii români, pe motive religioase.

CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN ȘI SANCTIUNILE

Presa franceză.

In numărul din 11 Noembrie JOURNAL DES DEBATS subliniind apropierea datei de 18 Noembrie când urmează a intra în vigoare sancțiunile votate de Societatea Națiunilor împotriva Italiei, scrie:

„Data fatală de 18 Noembrie se apropie. Voim să sperăm că Societatea Națiunilor care și-a dovedit încetineala în atâtea alte împrejurări nu va manifesta de data asta o grabă suspectă, ci se va strădui să câștige timp. Ea s'ar vădi bine inspirată dacă ar interveni în căutarea unui mijloc de conciliere, ferindu-se de măsuri de constrângere care nu pot duce decât la război“.

D. Saint-Brice în LE JOURNAL din 13 Noembrie consideră nota italiană, în chestiunea sancțiunilor, mai mult ca un avertisment și un apel la moderațiune decât ca o amenințare și adaugă:

„Opt zile înainte de scadența dela 18 Noembrie, Italia ține să arate că ușa este încă deschisă pentru conciliere și că se mai pot evita riscurile grave ale unui războiu economic printr'o reglementare în cadrul Societății Națiunilor. Nu e oare o primă recompensă a eforturilor d-lui Pierre Laval?“.

In aceeași chestiune L'INTRANSIGEANT, cu aceeași dată, spune că sancțiunile economice au o foarte mare valoare și sunt foarte eficiente în cazul unui războiu lung, precum va fi de sigur cel abisinian. „Altfel s'ar desfășura lucrurile într'un conflict rapid și violent, precum ar fi acela pe care îl visa Germania în 1914 și la care Statul său major visează și astăzi.

„Dar actualmente, scrie L'INTRANSIGEANT, sancțiunile vor epuiza încet-încet pe vecina noastră de peste Alpi și îi vor paraliza eforturile.

„Noi n'am încetat de a semna acest pericol. Dacă Germania își va relua într'o bună zi uneltirile împotriva Austriei, o mobilizare italiană care s'o intimideze n'ar mai fi însă posibilă. Reichul va fi astfel sigur de câștig de pe urma acestei dezordini creată atât de imprudent“.

Pertinax în L'ECHO DE PARIS, cu aceeași dată, referindu-se la nota italiană în chestiunea sancțiunilor, se întreabă dacă demersul guvernului din Roma are scopuri mai depărtate și adaugă: „Paza pe Brenner deja slăbită, prin cadrele, materiale și aprovizionările trimise în Africa Orientală va fi și mai mult micșorată? Italia este ea decisă să rupă cu Liga Națiunilor? Din ce motive baronul Aloisi s'a dus la Munchen, în ziua de 9 Noembrie, pentru a se întâlni cu Führerul, cu ocazia ceremoniilor comemorative ale loviturii de forță din 1923? Cancelarul Hitler, care era până acum cu ochii ațintiți asupra Angliei, s'a lăsat oare convins în favoarea proiectului apropiierii italo-germană, expus în Septembrie, și pe care, la acea epocă nu l-a voit?

„Atâtea chestiuni care rămân fără răspuns. „Să nu uităm, spune d. Pertinax, că Marele Consiliu fascist este convocat la 16 Noembrie și că probabil se va deda la unele manifestațiuni răsunătoare“.

In ziarele din 14 Noembrie, nota guvernului italian de protestare împotriva sancțiunilor este examinată cu deosebită atenție.

PETIT PARISIEN relevă că nota este redactată în ton moderat, dar ideile pe care le conține, inspiră teama

că Italia va stabili discriminări între Statele ce aplică sancțiuni și cele rămase în afară de Societatea Națiunilor.

LE JOURNAL crede, că în cele câteva zile câte mai sunt până la intrarea în vigoare a sancțiunilor, nota italiană vrea să amintească puțința de a se mai încerca o mediațiune, evitându-se riscurile unui războiu economic.

LE FIGARO, subliniind că din această notă se poate trage concluzia că Italia renunță să anexeze Abisinia, adaugă: „Italia ar privi favorabil mandatul pe care Societatea Națiunilor i l-ar încredința asupra unor anumite părți din teritoriul abisinian. Acestea ar fi bazele unei soluții rezonabile și în cadrul Societății Națiunilor“.

Ziarul L'ORDRE judecă însă cu severitate nota italiană, scriind: „Ea este amenințătoare și puțin aptă să însenineze orizontul european diplomatic. Ducele atacă și lasă să se înțeleagă că nu se va da în lături dela actele cele mai îndrăznețe, în luptă cu Societatea Națiunilor“.

Ziarul LE TEMPS, subliniază că în nota de protestare împotriva sancțiunilor, trimisă guvernelor de către Italia, există un pasaj în care sunt pentru prima dată, limpede formulate dorințele Italiei în chestiunea abisiniană.

„In nota guvernului din Roma, scrie LE TEMPS, există un pasaj deosebit de interesant și anume, acela în care se afirmă că Italia are dreptul și puțința de a asigura în Abisinia „acea înaltă tutelă pe care însuși pactul Societății Națiunilor, în articolul 22, o recunoaște ca o misiune de civilizație ce revine națiunilor celor mai înaintate“. Acest pasaj, continuă ziarul, sau nu vrea să spună nimic sau înseamnă că Italia cere un mandat în Abisinia.

„Cum în nota italiană se face mai departe o aluzie la situația de fapt care există în Abisinia, în regiunile locuite de populații care nu sunt de rasă amharică și unde „dominația Addis Abebei s'a făcut simțită sub forma unei nemiloase prigoniri și exterminări de peste o jumătate de veac“, adică în provinciile exterioare ale Negusului, căuterite de abisinieni, se văd destul de clar pentru prima dată, condițiunile de aplanare a conflictului puse de guvernul din Roma.

„Italia nu se gândește deci la o anexare a Abisiniei, ci cere un mandat de poliție și administrație, aprobat de Societatea Națiunilor, mandat care s'ar exercita în provinciile exterioare din Nordul și Estul Abisiniei, dela Tigre și până la Ogaden. Aceste provincii sunt cuceriri relativ recente ale abisinenilor“.

In concluzie, LE TEMPS constată:

„Trebue să regretăm cu deosebire faptul, că Italia a crezut de cuviință să refuze de a discuta sugestiunile d-lor Laval și Eden, făcute în cursul conversațiunilor franco-anglo-italiene din luna August dela Paris, precum și propunerile comitetului de cinci dela Geneva, din Septembrie, care ofereau desigur un cadru pentru o aplanare echitabilă a conflictului într'un sens, care pare să constituie actualele revendicări ale guvernului din Roma“.

In momentul când se pun în aplicare sancțiunile, o notă de regret caracterizează comentariile ziarelor franceze din 18 Noembrie. Ele constată că eforturile d-lui Laval n'au izbutit să ducă la o conciliere înainte de a se pune în aplicare „măsuri coercitive împotriva Italiei amice“.

„Astăzi, când intră în vigoare legea internațională, căreia Franța nu i se putea sustrage fără a-și renega semnătura și fără a distruge întreg sistemul colectiv, pe care și-a întemeiat de cincisprezece ani securitatea ei juridică, scrie EXCELSIOR, dorința Franței urmărește mai departe o negociere grabnică, care să ducă la suspendarea ostilităților și a sancțiunilor. Roma poate fi sigură că astăzi ca și ieri, d. Laval va face tot ce-i va sta în putință pentru a grăbi clipa împăciuirii, așteptată cu nerăbdare“.

LE JOURNAL constată că:

„Singura justificare a sancțiunilor este proclamarea asistenței mutuale a Statelor împotriva unei agresiuni. Era cu neputință să se creeze un precedent de impunitate pentru un atac care a avut sinceritatea să se declare pe față ca atare. Nimic nu ar fi fost mai ușor decât să se provoace un incident care să fi îngăduit italienilor să se ascundă în dosul unor complicate proceduri, care ar fi paralizat intervenția Societății Națiunilor“.

Ziarul LE MATIN scrie:

„Sancțiunile luate cu regret de multe națiuni și în deosebi de Franța, vor duce oare la rezultatele urmărite? Ele vor stingheri Italia, dar nu vor însemna o primejdie de asfixiere“.

Ziarul adaugă că aplicarea sancțiunilor nu închide calea conciliațiunii.

Presă engleză

TIMES din 11 Noembrie, într-o corespondență din Paris, constată că majoritatea ziarelor, în special presa de dreapta și centrul dreptei, se abține de a răspunde pe tonul de supărare adoptat de presa italiană în comentariile făcute asupra sprijinului dat sancțiunilor economice de către Franța.

„Presă franceză s'a mulțumit — scrie TIMES — să dea cu răbdare explicații despre tot ce-a făcut Franța în numele amicitiei franco-italiene.

„E de așteptat însă, ca aserțiunile destul de delicate de azi să facă loc unor cuvinte mult mai viguroase, dacă tonul presei italiene devine mai aspru“.

DAILY TELEGRAPH, MORNING POST și DAILY EXPRESS din 12 Noembrie adaugă relativ la protestul Italiei, că rapoartele din Paris, cum că nota Italiei amenință cu denunțarea tratatelor comerciale dintre Italia și țările care vor aplica sancțiunile, precum și cu prohibirea importului din aceste țări, nu s'au confirmat. Totuși se crede că represaliile vor fi severe.

NEWS CHRONICLE din 12 Noembrie, sub titlul „Noua manevră a lui Mussolini“, scrie:

„D. Mussolini a lărgit mai mult baza conversațiilor cu Marea Britanie privitor la tensiunea din Mediterana și a întins o cursă vicleană pentru a evita soluționarea războiului abisinian de către Liga Națiunilor. Dictatorul italian a ridicat chestiunea echilibrului de forțe în Mediterana“.

Ziarul arată că din această cauză nu mai poate fi vorba acum numai de retragerea unor trupe italiene din Libia, în schimbul retragerii unor unități din flota engleză din Mediterana, ci și de micșorarea forțelor navale engleze până într'atât încât să fie mai mici decât cele normale.

„Astfel s'a ajuns la situația extraordinară că un Stat agresor, proscris de 50 de națiuni, încearcă să deschidă tratative prin care, dacă reușește, puterea lui navală în Mediterana se va mări. Mai mult încă, dacă Anglia admite aceste tratative, atunci va trebui să ia parte la ele

și Franța, reconstituindu-se astfel frontul dela Stresa, iar d. Mussolini și d. Laval vor căuta să aducă chestiunea Abisinie în fața unei conferințe de trei puteri. Iată deci cum prin această manevră d. Mussolini încearcă să evite Liga Națiunilor“.

NEWS CHRONICLE din 13 Noembrie scrie în articolul de fond, că represaliile cu care Italia amenință țările care au aderat la aplicarea sancțiunilor nu sunt de temut, pentru că orice contramăsură ar lua Italia va intensifica pur și simplu sancțiunile contra cărora protestează. Combate apoi toate argumentele de justificare aduse de Italia în protestul ei, după cum urmează:

„Guvernul italian spune cu mândrie lumii întregi că a dat libertate la 16 mii de sclavi, aceasta ca să justifice distrugerea libertății ultimului stat negru independent.

„Liga e informată binevoitor că prin politica de sancțiuni a ucis spiritul Covenantului; ea și cum Italia s'ar fi conformat spiritului Covenantului, când a invadat teritoriul unui stat membru al Ligii și care se conforma Covenantului ad-literam“.

DAILY TELEGRAPH din 13 Noembrie arată într-o corespondență din Roma că cercurile oficiale socotesc drept cheie a lungului protest italian contra sancțiunilor paragraful în care se cere ca fiecare stat participant să-și ia individual răspunderea pentru sancțiunile adoptate. Apoi adaugă:

„D. Mussolini, negând Ligii răspunderea colectivă, scapă de concluzia, de altfel logică, a unei rupturi complete cu Geneva“.

FINANCIAL NEWS din 13 Noembrie, după ce discută conținutul notei italiene, constată că unele cercuri italiene au convingerea că politica engleză de sancțiuni n'a produs o supărare prea mare autorităților italiene, pentru că în orice caz Italia nu putea plăti pentru mărfurile trimise de Anglia. Ziarul arată cu cifre că Italia, care de mai multă vreme avea greutăți la continuarea importului în măsura prevăzută în diversele ei tratate comerciale, are acum cea mai bună scuză ca să arunce vina pe țările aderente sancțiunilor.

Adaugă că numai din punct de vedere al viitorului chestiunea poate fi ceva mai serioasă, deoarece dacă Italia va putea să-și îndeplinească nevoile dela țări care n'au aderat la sancțiuni, s'ar putea ca piața italiană să fie pierdută pentru totdeauna.

TIMES din 14 Noembrie publică o corespondență din Roma privitoare la situația anglo-italiană din Mediterană, despre care Sir Eric Drummond a avut o nouă întrevedere cu d. Mussolini, se referă și la un articol publicat în ziarul POPOLO DI ROMA pe care-l rezumă scoțând în evidență tocmai părțile care critică atitudinea Angliei.

NEWS CHRONICLE din 14 Noembrie 1935, după ce spune că:

„Cu toate întrevederile care au avut loc între ambasadorul Angliei și d. Mussolini, despre situația din Mediterană, nu s'a făcut încă nicio propunere concretă“.

Se referă la un articol precedent în care arată că d. Mussolini a adus în discuție chestiunea echilibrului de forțe în Mediterana, lărgind astfel baza conversațiilor și adaugă:

„Încecarea sa în această direcție n'a primit nicio încurajare de oarece ideea Marii Britanii este că ar fi prematur să se sară dela actualele stărnințe de a îmbunătăți raporturile anglo-italiene, tocmai la chestiunea echilibrului de forțe în Mediterana.

DAILY HERALD din 14 Noembrie, află prin corespondentul său diplomatic că la Roma ar fi în curs, în mod discret, o complicată „intrigă diplomatică“...

Ziarul afirmă că întrevederile dintre d. Mussolini și Sir Eric Drummond și dintre ambasadorul Franței și d. Mussolini, au ca tema comună încheierea unui pact regional în Mediterană, între Marea Britanie, Franța și Italia, pact care ar fi egal, crede ziarul, cu o alianță Anglo-italiană.

MORNING POST din 14 Noembrie spune cu referire la conversațiile dintre ambasadorul Angliei și d. Mussolini, că aceste conversații deși în general se mărginesc numai la raporturile Anglo-Italienne, totuși se ating și celelalte chestiuni mai importante iscate de războiul Italo-Abisinian.

„După cum se vede ambele chestiuni nu pot fi separate și pentru acest motiv probabil că pentru câteva săptămâni nu se va lua nicio hotărâre definitivă“.

MANCHESTER GUARDIAN din 14 Noembrie publică un articol de fond privitor la decretul Germaniei pentru prohibirea exportului în Italia și se întreabă ce mai are de zis guvernul Statelor Unite:

„Se va mulțumi el oare a permite ca Statele Unite să fie singura țară care să-și mărească exportul de fier și oțel într'un stat agresor? Va permite el oare mai departe ca societățile petrolifere americane să continue o aprovizionare cu combustibil tancurilor armatei italiene din Abisinia?“.

TIMES din 15 Noembrie 1935 critică într'un articol de fond propunerea Italiei ca fiecare Stat să răspundă în parte la nota ei de protest contra sancțiunilor. Arată mai departe că de oarece hotărârea pentru aplicarea sancțiunilor s'a luat în mod colectiv, urmează că și răspunsul să fie dat tot în felul acesta.

DAILY HERALD din 16 Noembrie spune că dacă prima încercare a Statelor din Liga Națiunilor de a sili Italia să înceteze ostilitățile nu reușește, Liga are dreptul a proceda la măsuri și mai drastice între care, la nevoie, sancțiuni militare.

Ziarele engleze din 18 Noembrie subliniază însemnătatea deosebită a zilei, în cursul căreia s'a început aplicarea sancțiunilor împotriva Italiei.

Ziarul DAILY TELEGRAPH scrie că succesul sau eșecul sancțiunilor va decide de valoarea securității colective prin Societatea Națiunilor.

Ziarul FINANCIAL NEWS scrie că nu există îndoială asupra succesului final al sancțiunilor, în cazul când vor fi aplicate într'o perioadă suficient de lungă.

Fiecare lună, adaugă ziarul, va spori însă primejdia unor divergențe de opinii între Statele care fac parte din Societatea Națiunilor.

Ziarul arată apoi că efectul sancțiunilor va lovi îndeosebi Statele balcanice și că, de aceea, Societatea Națiunilor este datoare să ia de pe acum măsuri pentru a asigura o asistență economică reciprocă.

Presa italiană.

IL RESTO DEL CARLINO din 13 Noembrie publică un articol în care scrie:

„Statele ce aplică sancțiunile sunt puse cu spatele la zid. Nota italiană este o lecție de drept internațional: sau Geneva este superstatul care înlătură suveranitățile și atunci putem distruge toate codurile care aranjează ra-

porturile dintre popoare sau aceste suveranități există și atunci fiecare Stat își asumă responsabilități față de violarea acordurilor cu Italia“.

CORRIERE DELLA SERA din 13 Noembrie afirmă:

„Nota guvernului italian asupra sancțiunilor este un document ce ar trebui să facă pe mulți să se gândească. Italia consideră arbitrar și nedrepte sancțiunile și se ridică împotriva lor cu toată energia. Ea este lovită de sancțiuni în timp ce aduce civilizație unui popor barbar, liberează selavi și apără popoarele oprimate de barbaria abisiniană“.

Ziarul TEVERE din 14 Noembrie, scrie:

„Nota italiană distruge orice versiune despre un conflict între Liga Națiunilor și Italia. Ea se adresează numai guvernelor membre ale Societății Națiunilor. Aceasta constituie însă un paravan care permite manevre interesate. Atunci când dela formule sau interpretări juridice se trece la fapte este necesar ca toată lumea să-și deschidă bine ochii.

Societatea Națiunilor a fost întemeiată pentru menținerea ordinii și păcii și nu pentru a provoca război“.

IL GIORNALE D'ITALIA, din 15 Noembrie, publică un articol semnat de Virginio Gayda, în care scrie că nota italiană trimisă guvernelor ce aplică sancțiuni în contra Italiei, a fost primită de presa engleză cu ostilitate. Această notă precizează situația și responsabilitățile, punând tuturor în vedere că Italia va rezista până la ultimele forțe.

Ocupându-se de sancțiunile hotărâte de Societatea Națiunilor și de contra-măsurile luate de guvernul italian, ziarul TRIBUNA din 16 Noembrie, distinge trei categorii de țări: prima categorie cuprinde Statele care au acceptat în întregime hotărârile Societății Națiunilor; a doua categorie cuprinde Statele care au făcut rezerve substanțiale, iar cea de a treia, Statele care nu aplică sancțiunile sau care nu sunt membre ale Societății Națiunilor.

TRIBUNA, adaugă:

„Noul regim italian al importului, care intră în vigoare cu începerea de luni, față de țările ce aplică sancțiunile, oprește total orice import de mărfuri în afară de cele pe care Italia va voi să le admită a intra în țară. Pentru țările care au acceptat sancțiunile făcând rezerve substanțiale, interzicerea la import va fi atenuată. Pentru statele care nu aplică sancțiuni, importul mărfurilor lor în Italia va fi liber și proporțional cu importul lor din 1934, potrivit certificatelor vamale. Aceste certificate nu pot cu niciun preț să fie transferate dela o țară care nu aplică sancțiunile la o țară care aplică sancțiunile“.

Ziarul își încheie articolul, afirmând că vina pentru anarhia economică provocată de aplicarea sancțiunilor va cădea asupra celor care și-au luat răspunderea acestei hotărâri.

Presa germană.

În BERLINER TAGEBLATT din 16 Noembrie, redactorul șef, Paul Scheffer, scrie:

„Dacă Roma se plânge că la Geneva nu s'a ținut de fel seama de motivele sale, are perfectă dreptate. Nu s'a luat câtuși de puțin în considerare la Geneva materialul de grozăvii făptuite de abisinieni, argumentele și deducțiile practice și juridice ale baronului Aloisi. Reprezentantul Italiei, care în perfecta sa afitudine părea Sfântul Sebastian, legat la stâlp, nici n'a găsit măcar prilej de replică.

„Totul a fost considerat ca luat în primire și reparat la acte.

„Liga s'a păstrat la punct de vedere formal. Ea a declarat Italia drept agresor și a procedat în consecință. Faptul că Italia e agresorul a fost singurul lucru hotărât și prin aceasta, atât discurs cât și replică, s'au exclus în cele ce au urmat. Adversarii au stat prin urmare atât de departe unul de altul încât nici nu puteau să se audă sau să se vadă măcar.

„Aceasta a fost voința Societății, pentru care, conform statutului, lupta împotriva războiului înseamnă A și O. S'ar putea spune că e vorba de dialectică. E așa. Dar totuși acest lucru arată câtă apă trebuie să mai curgă la vale dacă nu la deal în Tibrul, pentru a ajunge la o împăcare, la un compromis“.

Referitor la aluzia notei italiene despre tratamentul diferit al Ligii, în cazul războiului din Chaco și cel din Mandciuria, Scheffer prevede o nouă complicație chino-japoneză în extremul orient, care ar avea repercusii grave pentru prestigiul Ligii Națiunilor.

„O inițiativă războinică japoneză, afirmă Scheffer, va precipita reformarea Ligii Națiunilor.

„Nu este exclus ca să se grăbească a preîntâmpina, nu în Africa, ci în Asia, pentru a evita o înfrângere a priucipilor de bază și de procedură dela Geneva“.

BÖRSEN ZEITUNG din 15 Noembrie și KÖLNISCHE ZEITUNG din 17 Noembrie se ocupă, în legătură cu conflictul italo-abisinian, de problema Mediteranei, în articolele de fond intitulate identic „Lupta pentru Mediterana“.

BÖRSEN ZEITUNG acordă mare importanță construirii unei noi baze navale franceze la Mers-el-Kevir, într'un punct din care se poate domina lesne trecerea relativ îngustă dintre Africa de Nord și Spania. Această nouă bază navală franceză ar constitui pentru Franța „un obiect de compensație la proximele negocieri navale mediterane, dacă se va face încercarea de a se restabili echilibrul din Mediterana, atât de considerabil stricat prin atacul Italiei contra Abisinieii“.

Ziarul pomenește în același articol de străduințele Angliei de a-și asigura în Grecia un punct strategic naval.

„Pare — afirmă ziarul — să fi mers atât de departe, încât să promită Greciei cedarea insulei Cipru, locuită în majoritate de Greci și a insulelor Dodecanezului (aparținând Italiei), în cazul serios când i s'ar lăsa Angliei porturile din Navarin și Cefalonia (în Marea Ionică), precum și Cicladele (în Marea Egeică)“.

KÖLNISCHE ZEITUNG, sub același titlu, publică un articol cu următoarele capitole: „Vechea mare mondială“, „Lacul latin“, „Pretenția Italiei și apărarea Angliei“ și „Abisinia drept cheie de boltă“. După istoricul tendințelor de dominare în Mediterana, în ultimul capitol ziarul atacă politica Mării Britanice, care ar fi pregătit cu minuțiozitate pozițiile care să fie în șah mișcările de expansiune colonială italiană.

„Ceea ce înseamnă independența Belgiei pentru situația Europei, același lucru înseamnă independența Abisinieii pentru poziția imperială a Angliei.

„Pe deasupra — continuă ziarul — diplomația engleză a reușit să atragă Franța în angrenajul mașinării dela Geneva, a reușit să obție colaborarea forțelor navale și aeriene franceze, a reușit în acest mod să arunce în aer „acordul latin“. Toată lumea e convinsă că vrând să evite greșala făcută înainte de războiu față de Germania, Anglia vrea să frângă puterea italiană, înainte de a fi devenit prea tare“.

Presa elvețiană.

JOURNAL DE GENÈVE din 14 Noembrie 1935, relativ la reacțiunea Italiei față de sancțiuni, se întreabă în ce măsură amenințarea cu contra-măsuri este ea reală?

„Dacă sancțiunile ar fi aplicate de către toată lumea în aceleași condițiuni și în aceleași proporții, nici o contra-măsură n'ar fi posibilă. Dar sancțiunile sunt o plasă larg descusută.

„Totuși amenințarea italiană e serioasă. Momentul când Italia va trebui să înceteze de a importa n'a sosit până acum. Până atunci, curentul de schimburi va fi luat o altă direcție. Clientul italian va fi trecut la concurenții germani și americani.

„Operația, în ansamblul ei, riscă mult să fie mai favorabilă Statelor-Unite și Germaniei, decât Italiei“.

Presa jugoslavă.

Astfel POLITICA din 13 Noembrie analizează situația Jugoslaviei, după punerea în vigoare a sancțiunilor, subliniind că contrar impresiei penibile din primul moment, situația nu este așa de gravă.

După ce examinează posibilitățile generale de exportare, ziarul relevă că Iugoslavia poate plasa produsele sale altor țări și că tratativele în această chestiune sunt deja în curs.

„După prevederile cele mai chibzuite, Italia va continua să importe acele din produsele noastre, ce nu figurează pe lista articolelor de export interzise de Geneva“.

În concluzie, ziarul arată că importul Italiei, nu va putea produce nicio pierdere pentru economia națională iugoslavă.

„Sporirea importului altor țări, dimpotrivă va spori traficul el aringului cu acestea“.

Presa polonă.

KURJER WARSZAWSKI din 13 Noembrie referindu-se la protestul Italiei împotriva sancțiunilor, publică sub titlul „Metoda amenințărilor“ un lung articol, în care scrie:

„În loc să profite de situația actuală pentru a putea să ajungă la vreo înțelegere, d. Mussolini face ceva contrariu: amenință să rupă orice relațiune comercială cu statele ce vor aplica sancțiunile. Ar fi greu să ne închipuim așa ceva. Dar un singur argument ar putea să împingă Italia să facă acest pas: perspectiva înțelegerii cu Germania, scop pentru care baronul Aloisi a vizitat Reichul.

„Nu prezintă nicio îndoială, că așa zisa înțelegere italo-germană ar însemna pentru Italia o situație de deplină dependență de Germania.

„Înțelegerea cu Germania ar fi avut vreun sens pentru aceasta din urmă, numai în cazul când Italia și-ar da consimțământul pentru anchluss-ul austriac.

„Deocamdată Italia este gata să cedeze Germaniei întreg orientul European, Țările de Jos, în plus jumătate din Asia, însă nici într'un caz Austria. Anchlussul ar fi creiat pentru Italia o vecinătate cu unul dintre cele mai puternice state europene. Cunoscând tendințele imperialiste ale Italiei, să ne întrebăm: ce ar deveni Tirolul Italian?

„Ce este cu expansiunea economică și politica din Balcani? Ce este cu politica Mediteraniană?

„Dându-și seama de toate acestea, Europa nu se va lăsa speriată de amenințările d-lui Mussolini“.

ALEGERILE DIN ANGLIA

Presa franceză.

Ziarele franceze din 16 Noembrie caută să definească înțelesul alegerilor din Anglia.

PETIT PARISIEN scrie: Anglia și-a amintit felul viguros în care guvernul a apărat principiile pactului și necesitatea acțiunii colective. Guvernul englez interpretase bine dorințele națiunii. Se poate spera că guvernul Baldwin va face în viitor o politică externă mai puțin nehotărâtă decât aceea urmată din Februarie 1935“.

Pentru LE JOURNAL, alegerile engleze constituie „o pildă de stabilitate guvernamentală. Amintirea rezultatelor dezastruoase ale celor două experiențe socialiste și puterea de antrenare a guvernului au știut să redeștepte cele mai bune tradiții naționale, care au determinat succesul blocului guvernamental“.

LE MATIN scrie: „Infrângerea d-lui Macdonald îi este atât de personală, încât nu atinge nici decum guvernul Baldwin, care va putea governa fără nicio piedică. În Europa, care se clatină, insulele britanice constituie excepții fericite“.

EXCELSIOR prevede că opoziția mai numeroasă, sprijinindu-se pe o bună parte a opiniei publice, va fi extrem de combativă, de activă și unită în atacurile ei.

„În noua Cameră politică în favoarea Societății Națiunilor va găsi nu numai o majoritate care se apropie de unanimitate, ci și adevărate supralicitări“, afirmă ziarul.

IN ECHO DE PARIS d. *Pertinax* scrie că victoria a fost asigurată mai mult de un om, de d. Baldwin, decât de un program. D. Baldwin va lucra în mod empiric.

D. Pertinax amintește apoi cuvintele pe care d. Baldwin le-a spus odată d-lui Mussolini: „Numai după 30 sau 40 ani se poate ști dacă un guvern a fost bun sau rău“.

L'OEUVRE scrie: „D. Baldwin a lucrat în favoarea Societății Națiunilor, de aceea se așteaptă ca în zilele ce vor urma, d. Baldwin să propună la Geneva interdicția exportului de petrol, propunere pe care americanii o vor primi probabil.“

„Pe de altă parte, Foreign Office-ul nu pare favorabil unor conversații separate franco-germane. Politica engleză va tinde să caute în mod activ posibilitatea de a încheia cu Reichul și cu Franța un număr cât mai mare de acorduri. Dar miniștrii d-lui Baldwin nu cred într'un acord general cu Germania“.

„Prima beneficiară a alegerilor engleze este Societatea Națiunilor. Politica ei ajunsese încă de mai mult timp un fel de religie pentru toți englezii, însă acum, pentru conducători, ea este o formă chiar a guvernului imperial, a guvernării omenirii.“

„Dacă de exemplu guvernul din Londra ar cere Dominioanelor să participe la un războiu european, ele l-ar refuza cu siguranță. Dacă însă Societatea Națiunilor le-ar cere, ele ar accepta imediat.“

„Putem să spunem că rezultatul alegerilor engleze face să între Societatea Națiunilor în numărul instituțiilor politice engleze“.

LE POPULAIRE afirmă: „Partidul laburist a câștigat un milion și jumătate voturi, iar numărul locurilor laburiste va fi de trei ori mai mare în noua Cameră. Totuși victoria aceasta este o decepție, căci la începutul a-

nului se putea crede că laburiștii vor obține majoritatea absolută. Cauza principală a acestei schimbări este abilitatea, aproape neală, cu care au fost alese momentul și cuvintele de ordine pentru alegere. Victoria laburiștilor ar fi fost o binefacere pentru Europa. Să sperăm că victoria conservatorilor nu va agrava prea mult situația“.

În legătură cu alegerile din Anglia, LE TEMPS din 16 Noembrie publică un articol, în care arată că succesul electoral al guvernului se datorește politicii clare, hotărâte și energice a d-lui Baldwin.

„Primul ministru britanic — scrie ziarul — a știut să-și ia răspunderile într'un moment critic, atunci când faptul constituia un merit, și a pus problema în fața corpului electoral așa cum ea trebuia pusă, pentruca națiunea să-și poată lua și ea la rândul răspunderile în deplină cunoștință de cauză. El n'a ascuns gravul pericol care amenință pacea în Europa; el a arătat că securitatea Angliei depinde de securitatea generală a Continentului, și că pentru garantarea în limita posibilului a securității britanice, e nevoie ca securitatea generală să fie apărată. El a făcut să se înțeleagă — și aceasta era cea mai grea parte a sarcinii sale — că baterea în retragere și izolare fiind de aci înainte imposibile pentru Anglia, se impune o politică de cooperare cu celelalte puteri pentru salvarea păcii în cadrul Societății Națiunilor, dar că această cooperare implică obligațiuni, care trebuie strict îndeplinite, că pentru garantarea în mod eficient a păcii, trebuie să te găsești în situația de a o apăra și de a dispune de mijloacele necesare apărării sale. Securitatea popoarelor pretinde sacrificii din partea lor. D. Stanley Baldwin a fost servit de împrejurări în această ocaziune. Reinarmarea masivă a Germaniei a dat poporului englez conștiința obligațiilor pe care le pretinde salvarea propriei lui securități; desfășurarea conflictului italo-etioopian i-a dat prilejul să facă experiența doctrinei sale de susținere a Societății Națiunilor, în deplină comunitate cu sentimentul profund al masselor britanice“.

LE FIGARO, cu aceeași dată, e de părere că rezultatele de ansamblu ale alegerilor britanice, confirmă impresia că guvernul Baldwin nu numai că este sigur de păstrarea majorității în Cameră, dar această majoritate va depăși cele mai optimiste prevederi.

Totdeodată, ziarul relevă un fapt caracteristic în alegerile de Joi: infrângerea partidului liberal și întoarcerea politicii engleze la sistemul dualist.

L'ACTION FRANÇAISE din 17 Noembrie 1935, scrie sub semnătura d-lui Jacques Bainville, în legătură cu rezultatul alegerilor din Anglia:

„Conservatorii englezi au dovedit odată mai mult că nu au pierdut simțul politic. Dacă afacerea etiopiană nu ar fi existat, ei ar fi inventat-o pentru trebuințele cauzei. Biziindu-se pe o solidă majoritate, ei vor putea, deasupra Genevei, veghea la salvarea imperiului pentru îndeplinirea proiectelor lor.“

„Putem prevedea că ei se vor împăca cu Italia mai repede decât se crede. Noua conferință navală propusă de Anglia, va grăbi această conciliere care va fi explicată prin nevoia de a restabili în Mediterana un echilibru amenințat de joncțiunea posibilă a flotelor franceze și sovietice“.

JOURNAL DES DÉBATS, cu aceeași dată, face bilanțul alegerilor electorale din Anglia și arată că rezultatele obținute asigură o majoritate de 230—240 de mandate guvernului în noua Cameră. Apoi adaugă:

„Care vor fi repercusiunile acestor alegeri asupra politicii externe a Angliei? Câteva se pot întrevădea foarte ușor. Un guvern de uniune națională, sprijinit ca și precedentul, pe o enormă preponderanță a partidului conservator, va urma desigur o politică de reînarmare pentru apărarea Imperiului și se va strădui să complacă Dominionelor, neriscând nimic. Se poate spera chiar că având o oarecare securitate din partea laburiștilor, el va fi mai puțin intransigent într-o politică ce nu trebuie să ajungă niciodată până la compromiterea păcii europene pentru un conflict de interese coloniale“.

Presa engleză.

Ziarele engleze din 15 Noembrie, deși nu au rezultatul complet al alegerilor generale, totuși certa victorie a guvernului este primită de presă — cu excepția ziarelor de opoziție — cu o vie satisfacție. Se subliniază faptul că în trecut niciun guvern englez, care se afla de patru ani la putere, nu a reușit să obțină un vot de încredere atât de formidabil. De asemenea și faptul că guvernul național este primul dela război încoace care a câștigat în două lupte electorale consecutive.

TIMES, după ce constată progresele laburiștilor, rezumă astfel părerea majorității presei conservatoare:

„Nu există nicio divergență reală în opinia publică, dela un capăt la altul al țării, în ceea ce privește linia generală urmată de guvern, fie în politica externă, fie în îndrumarea afacerilor economice“.

DAILY MAIL, organ conservator, scrie, notând cu amărăciune și cu oarecare teamă progresele laburiste:

„Trăsătura caracteristică a rezultatelor cunoscute până acum, este numărul considerabil al voturilor socialiste în aproape toate districtele și majoritățile reduse ale guvernului“.

DAILY TELEGRAPH, conservator, notează că în orice caz, guvernul va avea o majoritate destul de puternică și că astfel nu se va produce nicio răsturnare a situației politice.

DAILY HERALD, laburist, se felicita destul de discret. Ziarul insistă în primul rând asupra caracterului parțial al rezultatelor cunoscute, dar adaugă cu încredere:

„Un lucru îl știm în acest moment: mișcarea laburistă și-a revenit în mod strălucit după catastrofa din 1931. Noua forță a partidului laburist va sta în slujba națiunii în anii dificili ce vor urma“.

NEWS CHRONICLE, liberal, nu-și ascunde desamăgirea față de rezultatele cunoscute până acum.

DAILY HERALD din 16 Noembrie e de părere că rezultatul alegerilor e satisfăcător:

„Nici atât de bun pe cât se spera, dar nici atât de rău pe cât ar părea la prima vedere“.

DAILY TELEGRAPH din 16 Noembrie e de părere că noul Parlament este mai bine echilibrat decât precedentul, iar rezultatul alegerilor ar arăta lămurit în primul rând că țara nu și-a schimbat opinia: „Ea a răsturnat pe socialiști în 1931 cu indignare, azi a ales din nou, dar de astădată cu sânge rece, fără supărarea din 1931. Alegătorii au votat din nou pentru „stabilitate“ și odată cu aceasta și pentru securitate“.

Ziarul face apoi bilanțul partidelor de opoziție, arătând câștigurile laburiste, datorite demagogiei, pierderile liberalilor, în care vede ruina totală a acestui partid etc., dovedind că adevăratul triumf este al d-lui Baldwin, care a cerut fără vot de încredere și l-a căpătat.

TIMES scrie că rezultatul alegerilor constituie un triumf personal al d-lui Baldwin. Poporul britanic a dat lumii întregi o dovadă strălucită a constanței sale.

Cu privire la deosebirea relativ mică a numărului de voturi date guvernului și opoziției, arată că sistemul electoral englez este conceput în așa fel, încât să dea posibilitatea unor decizii clare, fără a oglinzi cu o exactitate matematică toate nuanțele de opinie.

Ziarul conservator MORNING POST, scrie că faptul, că laburiștii au obținut un însemnat spor de voturi, trebuie să fie pentru conservatori un îmbold să nu se culce pe lauri.

NEWS CHRONICLE din 16 Noembrie, organ liberal, referindu-se la remanierea guvernului englez, care va avea loc înainte de 3 Decembrie, data convocării Parlamentului britanic, deși crede că ea nu va fi așa de mare cum se credea înaintea alegerilor, deoarece guvernul s'a reînțors dela vot aproape intact, insistă totuși asupra necesității unei remanieri considerabile.

DAILY EXPRESS aduce elogii d-lui Baldwin pentru succesul obținut în alegeri. „Azi dimineață, — scrie ziarul — d. Baldwin este cel mai puternic fruntaș democrat din lume“. În același timp ziarul se bucură de succesul socialistilor, care au recăpătat numai 70 de locuri din cele 200 pierdute în 1931.

Succesul d-lui Baldwin se datorește — crede ziarul — faptului că d-sa nu a angajat Anglia decât la sancțiuni economice ușoare și acestea numai luate în unire cu Franța și restul Ligii.

„E trist că d. MacDonald a fost învins. Cetățenii britanici vor vedea ceva tragic, iar nu ceva ignobil, în lupta pe care tatăl și fiul au pierdut-o contra unor oameni cu vederi strănte“.

Presa germană.

Presa germană comentează alegerile din Anglia, subliniind succesul conservatorilor și al d-lui Baldwin personal, făcând comparații electorale și insistând asupra înfrângerii liberalilor.

BERLINER TAGEBLATT din 15, 16 și 17 Noembrie, face bilanțul alegerilor din Anglia și constată:

„Rezultatul confirmă și asigură că politica guvernului Baldwin va fi continuată fără schimbări, mai ales în ceea ce privește cea externă.

„Din punct de vedere al politicii interne, alegerile au însemnat numai fiindcă au normalizat viața parlamentară“.

După ce constată că partidul laburist a întrunit 10.139.083 de voturi și partidul conservator (guvernamental) 11.708.862 de voturi, ziarul face considerații electorale și ajunge la concluzia:

„D. Baldwin a obținut un succes hotărât atât pentru sine, cât și pentru conservatori, asigurându-și o nouă perioadă de cinci ani pentru guvernarea sa.

„Infrângerea liberalilor a constituit dacă nu o uimire, dar o surpriză și, după rezultatul acestor alegeri, s'a accentuat vădit voința poporului englez de-a reveni la sistemul celor două partide politice care să alterneze la guvern: conservatorii și laburiștii, înlăturând, cu vremea, partidul liberal“.

Ziarul exprimă apoi credința că d. Baldwin nu-și va remania guvernul acum după alegeri, ci poate să-i dea d-lui Eden un portofoliu, probabil cel al armamentului, desfrînând postul de ministru pentru Liga Națiunilor și introducând în cabinet ușoare schimbări, în care se vorbește de Lord Churchill și Sir Austen Chamberlain.

VÖLKISCHER BEOBACHTER din 16 Noemvrie comentând alegerile engleze, scrie:

„Victoria este a lui Baldwin personal, care a dovedit încăodată că cunoaște mai bine decât mulți dintre colaboratorii și adversarii săi concepția și mentalitatea englezului de mijloc“.

„Cine a trăit scenele din seara alegerilor, pe străzile înfesate de lume, și a văzut cu ce entuziasm saluta populația rezultatele biruitoare pentru guvern, s'a putut convinge că victoria guvernamentalilor e populară“.

BERLINER BÖRSEN ZEITUNG, din 26 Noemvrie, după ce se ocupă de calculele electorale, subliniază deosemena neîndoielnicul succes al d-lui Baldwin și al partidelor conservator și laburist în dauna celui liberal și ajunge apoi la concluzia că d. Baldwin va trebui să-și remanieze guvernul din cauza înfrângerii suferite de Ramsay Mac-Donald (tatăl) și Malcolm Mac-Donald (fiul), care e ministrul coloniilor.

Presa austriacă.

In numărul din 17 Noemvrie **NEUE FREIE PRESSE** publică o corespondență din Londra, în care arată că rezultatul alegerilor din Anglia înseamnă o asigurare definitivă a actualului curs al politicii externe britanice. Inseamnă asigurarea păcii mondiale, prin întărirea Societății Națiunilor, precum și prin participarea activă a Marii Britanii la problemele europene.

Analizând rezultatul alegerilor din Anglia, **REICHSPOST**, în numărul din 16 Noemvrie, crede că Anglia va continua politica ei externă urmărită și înainte de alegeri.

In numărul din 16 Noemvrie **NEUES WIENER TAGBLATT** constată că alegerile din Anglia și rezultatele lor sunt o dovadă a înaltei culturi politice și maturitatea politică a poporului britanic.

Presa elvețiană.

In numărul din 17 Noemvrie **NEUE ZÜRICHER ZEITUNG**, sub titlul: „Stabilitate în Anglia“, scrie:

„Actualul guvern de coaliție va continua probabil să conducă politica britanică în anii viitori.

„Această stabilitate politică va fi desigur de folos pentru Anglia, precum și pentru restul lumii“.

JOURNAL DE GENÈVE cu aceeași dată, relevă faptul că victoria guvernului Baldwin este datorită în mare parte unei abile tactici electorale și adaugă:

„Astăzi politica britanică este într'adevăr națională, întrunind aprobarea naționaliștilor și pacifiștilor, care nu pot decât să aducă laude eforturilor diplomației engleze, care la Geneva a întărit legăturile ce unesc metropola de Dominionoane, a stabilit precedente pentru securitatea europeană și a fixat formule de colaborare viitoare cu Franța“.

Ziarul se întreabă însă dacă această atitudine intranșigentă va fi păstrată și în chestiunea italo-etiopiană și dacă nu cumva se impune necesitatea unui compromis cu Roma.

„Aceste alegeri, conchide ziarul, arată odată mai mult stabilitatea regimului parlamentar, așa cum îl practică Englezii. El nu exclude desigur manevrele, dar este susținut de înțelepciunea unei națiuni care ascultă mai puțin vocea agitatorilor, demagogilor și utopiștilor, decât aceea a solidului său bun simț“.

Presa maghiară.

In numărul din 16 Noemvrie **PESTER ILLOYD** scrie cu privire la alegerile din Anglia:

„Joelul, de a pune totul pe cartea politicii externe, s'a dovedit bun. Atu-ul a avut efect, Anglia a aprobat obiectivele diplomatice ale d-lor Hoare și Eden.

„Ce urmează din aceasta pentru viitoarea direcție a politicii externe engleze? Va fi succesul un îmbold pentru oamenii din noul cabinet Baldwin, să continue să accentueze leit-motivul de până acum, să susțină și mai clar și necondiționat Societatea Națiunilor, principiul securității colective și fidelitatea față de pace? Sau se va desvolta această politică până la dogmatism, din cauză că la spatele farsei atrăgătoare de idealuri geneveze, urmează să se reprezinte interesele unilaterale ale Imperiului mondial britanic? „Nu este oare dimpotrivă de imaginat, după adaptarea la dorințele pacifiste ale maselor largi, o scădere a interesului englez pentru Geneva și o politică de egoism național în splendidă izolare de Continent și grijile sale? „Iată posibilitățile teoretice, la care se gândește astăzi străinătatea.

„Pronosticuri sigure nu există firește. Poate fi vorba numai de probabilități. Dar este probabil că nu se vor produce schimbări“.

Presa evreiască din străinătate.

Ziarul evreesc **DER MOMENT** din Varșovia, cu data de 17 Noemvrie, comentând rezultatul alegerilor din Anglia, constată că partidul conservator n'a repurtat un succes atât de covârșitor, cum era de așteptat, ci dimpotrivă socotind mandatele pierdute în favoarea laburistilor, aceste rezultate mărturisesc o gravă înfrângere. Ziarul adaugă:

„Partidul conservator împreună cu partidul liberal, care formează guvernul național din Anglia, a eucerit peste 11 milioane de voturi, față de 10 milioane ale opoziției, astfel guvernul d-lui Baldwin va conduce destinele marelui imperiu, numai cu o majoritate de un milion de voturi, care nu este decât o infimă parte a sufragiilor.

„In astfel de împrejurări noul regim nu se va simți atât de puternic la cârmă și va fi expus la orice schimbare să piardă sprijinul opiniei publice.

„Partidul laburist din contră a ieșit întărit clarificat și eliberat de elemente oportune care au compromis muncitorimea din Anglia. Este o nouă învățătură pentru noi, constatănd înfrângerea d-lui Macdonald, care a trădat partidul din care a făcut parte, că poporul nu uită pe cei care nu dovedesc o atitudine fermă și sinceră când este vorba de interesele mari care frământă clasele sociale.

„Rezultatul alegerilor britanice are o importanță covârșitoare și pentru politica externă. Votul dat guvernului național conservator este o confirmare a sancțiunilor îndreptate contra Italiei, pentru respectarea pactului Ligii Națiunilor. Totuși nu este de așteptat ca Anglia să ia alte măsuri decisive pentru soarta Abisiniei, deoarece noul guvern nu se va simți destul de tare ca să declare război pentru pace“.

RAPORTURILE FRANCO-GERMANE

Presă franceză.

L'OEUVRE din 11 Noembrie comentează întrevăderea pe care d. François Poncet, ambasadorul Franței la Berlin, a avut-o cu d. Pierre Laval, în legătură cu eventuale negocieri franco-germane și cu o apropiată vizită a d-lui von Ribbentrop la Paris. Ziarul afirmă:

„Este probabil că în cursul viitoarelor conversațiuni între Berlin și Paris, guvernul german să ceară ca compensație în vederea unei mai bune înțelegeri, încheierea unui pact aerian și retrocedarea coloniilor.

„La Quai d'Orsay s'a repetat reprezentanților presei că în sferele înalte există cea mai vie dorință de a găsi un teren de înțelegere cu Reichul, dar că planurile sunt încă în studiu“.

L'INTRANSIGEANT cu aceeași dată, se întreabă ce motive are Germania să trimeată pe d. von Ribbentrop la Paris. Ziarul crede că în momentul de față Germania are nevoie de ajutor, căci regimul hitlerist se găsește în fața unor grave dificultăți, pe care niciun artificiu politic nu le va rezolva. Conducătorii Reichului încep să înțeleagă într-o oarecare măsură necesitatea solidarității internaționale.

„Cât despre Franța — scrie ziarul — ea trebuie să respingă orice angajament particular și să accepte orice înțelegere colectivă la care ar participa Anglia, Italia și Rusia. O înțelegere particulară cu Germania ar îndepărta poate războiul pentru mâine, dar l'ar provoca sigur mai târziu“.

LA RÉPUBLIQUE, crede că o dilemă se pune politicii externe a Franței, care are de ales între o înțelegere directă cu Germania și o alianță cu Rusia. Concluzia la care ajunge articolul este următoarea:

„Două principii sunt astăzi în luptă: fascismul și bolșevismul. Acesta din urmă este aliatul apărătorilor democrației. Uniunea Sovietelor este o gigantică rezervă de materii prime. Ea nu cere decât să-și continue în pace opera constructivă. Germania, Franța și Anglia pot colabora la această operă prin furniturile și tehnicienii lor, după pilda pe care au dat-o în aceeași privință Statele Unite“.

LE TEMPS în editorialul din 12 Noembrie, ocupându-se de relațiile franco-germane, scrie:

„Franța n'a refuzat să intre în conversație cu Berlinul, dar a făcut acest lucru pe planul cooperăției internaționale care comandă întreaga sa politică externă, în spiritul pactului Societății Națiunilor și a solidarității de principiu și de fapt care există între ea, prietenii și aliații ei.

„Germania s'a izolat din propria ei voință; ea a renunțat să coopereze în mod permanent cu națiunile preocupate de a organiza în mod solid pacea; nu depinde deci decât de Reich să se asocieze din nou acestor țări în mod efectiv și cu folos.

„Nu trebuie să ne așteptăm ca problema revenirii Reichului la o cooperare europeană să redevină de actualitate înainte de lichidarea conflictului italo-etioopian și de reglementarea clar definită a tuturor pozițiilor câștigate prin această rezolvire.

„Numai atunci, se pare, o conversație franco-germană, ca prefață pentru o negociere de ansamblu, ar căpăta o semnificație. E totuși interesant să notăm că tonul pe care

dela o vreme încoace, îl întrebunțează Germania față de Franța, s'a schimbat și dovedește o dorință de împăciuire care va trebui să rețină atenția atunei când ea se va traduce în actele guvernului dela Berlin“.

L'OEUVRE din 13 Noembrie, referindu-se la vizita pe care se anunță că o va face la Paris, d. Von Ribbentrop, scrie:

„Tot ce se poate spune deocamdată, în privința viitoarelor conversații franco-germane, este că problema rusă se va pune în mod inevitabil.

Asupra acestui punct, știri foarte interesante relativ la atitudinea germană față de Soviete, ne pavin dela Berlin, știri simptomatice care dovedesc că în discuția politică ce se va deschide între Paris, Londra și Berlin, guvernul german va face eforturi disperate pentru a ataca pe orice căi tratatul franco-sovietic“.

Sub titlul „Impăcare? Dar în pace“, același ziar, în articolul editorial din aceeași zi, răspunde oficiosului german VOELKISCHER BEOBACHTER, care a pus următoarea întrebare: „Ce dorește Franța? O alianță cu bolșevismul așa precum o preconizează azi marxistii, sau o înțelegere cu Germania, precum o voesc partizanii marilor grupări ale foștilor luptători“. L'OEUVRE scrie:

„Ceea ce voește Franța, este Pacea. Deci după părerea noastră, ea nu trebuie să voească „alianțe“, ci înțelegeri, în sensul Pactului, și în cadrul Societății Națiunilor.

„Am acceptat pactul cu Sovietele, pentru că Uniunea Sovietelor spunea:

„Ca și Franța, sunt amenințată. Ca și dânsa, voesc ca securitatea mea să fie garantată. Ca și dânsa, n'am intenții ofensive față de nicio țară. Sunt mulțumită cu teritoriile pe care le dețin.

„Dar dacă Germania, la rândul ei, n'are intenții ofensive în contra nimănui, prin ce oare acordul franco-rus o poate stânjeni și de ce se opune încheierii unui acord franco-german?

„Nu există decât o explicație că acest acord nu poate fi conceput la Berlin, decât sub forma unei alianțe. Iar alianțe nu voim“.

LA RÉPUBLIQUE din 14 Noembrie publică un articol intitulat: „Către o convorbire franco-germană?“, în care subliniază faptul că ceea ce pare periculos în intențiunile atribuite d-lui Pierre Laval, nu este ideea unei negocieri cu Germania.

„Nimeni — scrie ziarul — nu se poate îndoi că pacea franco-germană ar fi cea mai bună garanție pentru pacea europeană și pentru pacea în sine și că repulsiunile franceze față de regimul hitlerist, oricât de violente ar fi ele, nu ar împiedeca Franța să profite și să caute chiar toate prilejurile unei destinderi în relațiunile dintre cele două țări. Ceea ce ar fi grav, ceea ce ar fi hazardat, ar fi ca guvernul francez să se încapățâneze să continue singur o convorbire franco-germană, ale cărei rezultate le-ar putea anunța triumfal într-o zi opinii franceze și întregei lumi.

„Scopul esențial al diplomației germane este disocierea „frontului“, constituit primăvara trecută, împotriva expansionismului german, disocierea frontului dela Stresa, mărit prin adeziunea Uniunii Sovietelor și a Micii Înțelegeri.

„Conflictul italo-etioopian a sdruncinat întrucâtva această asociație pacifică. Dacă printr-o manevră abilă, Reichul ar putea disloca restul, aceasta ar însemna pen-

tru el o victorie decisivă, o victorie care i-ar procura dominarea jocului european, permițându-i să se asocieze cu oricare dintre puteri, împotriva altora. Cu Franța împotriva Rusiei, cu Rusia împotriva Franței sau cu Anglia împotriva Franței și Uniunii Sovietelor.

„Convorbirea franco-germană trebuie angajată numai după un strâns și absolut acord cu Londra și Moscova. Strângerea relațiilor Înțelegerii Cordiale și Înțelegerii franco-sovietice este prima și esențiala condiție pentru o convorbire cu Berlinul. Singura șansă de a se obține ceva dela Reich, este de a fi puternici. În momentul când Franța nu se va prezenta cu greutatea Angliei și Rusiei în jocul său, ea n'ar mai interesa Germania.

„Concluzia este deci clară. O convorbire cu Germania, dar nu o convorbire individuală, ci o convorbire colectivă. Politica franceză se bizue pe axioma că pacea este indivizibilă. Negocierea trebuie deci să fie tot atât de indivizibilă ca și pacea“.

EXCELSIOR din 17 Noembrie 1935 examinează, sub semnătura d-lui André Sully, ideile care au curs în prezent în cercurile politice dela Berlin și care permit de a determina atitudinea probabilă a Germaniei în momentul hotărârilor:

„Bine înțeles, cel de al III-lea Reich, care pare dornic de a miza pe cartea engleză, se va folosi de toate prilejurile, în speranța că inițiativa engleză va împinge Franța pe calea concesiunilor față de Germania. Cu privire la raporturile franco-germane propriu zise, s'a vorbit de o călătorie a d-lui von Ribbentrop la Paris, în schimbul vizitei făcute Fuhrerului de d. Fernand de Brinon. Rămâne însă de stabilit programul conversațiilor oficiale și aci încep greutățile. Franța nu are nimic tangibil de oferit Germaniei. Aceasta din urmă de altfel nu cere nimic alteva Franței, decât pasivitatea ei.

„Se știe că Reichul are aspirațiuni teritoriale încă ne-definite în răsăritul și Sud-Estul Europei. Aceste aspirațiuni se vor conforma după conjuncturile diplomatice și potrivit mijloacelor de acțiune ale armatei germane renăscute. S'ar dori la Berlin ca odată momentul venit, Franța să rămână spectatoare desinteresată. În fondul chestiunilor franco-germane găsim veșnic înțelegerea militară cu Sovietele și angajamentele luate de Franța față de mai multe State din Europa Centrală și balcanică privitoare la integritatea lor teritorială.

„Totuși diplomația hitleristă nu va insista dacă unele din cererile ei nu vor fi admise, mulțumindu-se cu ofertele de credite și materii prime din partea franco-britanicilor. Armata germană este în plină transformare. Instrumentul pentru a fi pus la punct, mai are nevoie de un an sau doi.

„Absentă dela Geneva, ca și dela toate întâlnirile internaționale unde se iau hotărâri importante, Germania hitleristă e dornică de a-și relua rolul în concertul atât de discordant al Europei.

„Pe de altă parte, Reichul se află în luptă cu greutăți materiale foarte serioase și în căutare de remedii imediate.

„Apare evident că în ziua când Germania complet înarmată, își va însuși argumentele musoliniene revendicările ei vor cântări în cumpănă și dacă revizuirii violente de teritorii trebuiesc evitate, e important de a examina de pe acum o revizuire binevoitoare a banurilor materiale“.

Presa engleză.

MORNING POST din 11 Noembrie se referă la viitoarea vizită a d-lui Von Ribbentrop la Paris, și constată că în Franța a fost destulă îngrijorare când s'a văzut că Berlinul înclina mai mult pentru o apropiere de Marea Britanie decât de Italia, atunci când acțiunea italiană a zdruncinat frontul dela Stresa.

„În unele cercuri din Franța predomină credința că Germania caută să aibă relații mai bune cu Uniunea Sovietică. Totuși — adaugă ziarul — e greu de văzut pe ce altă bază relațiile franco-germane ar putea fi ameliorate decât prin sacrificarea pactului franco-sovietic.

„Sunt motive pentru care se crede că d. Laval care a negociat în persoană acest agreement, nu este entuziasmat de el, dar că-i va fi imposibil să-și mențină majoritatea în cameră, dacă nu va cere ratificarea acestui pact“.

MANCHESTER GUARDIAN din 11 Noembrie, vorbind despre probabilitatea vizitei d-lui von Ribbentrop la Paris, o pune în legătură cu ratificarea pactului franco-sovietic, ratificare inevitabilă din cauza presiunii stângii franceze.

Ziarul dă diverse amănunte asupra celor ce se vor discuta între d-nii Laval și Ribbentrop, afirmând că se vor atinge următoarele trei chestiuni:

„Pactul aerian, o eventuală limitare a înarmărilor pe uscat și un deuseu colonial pentru Germania“.

Ultima chestiune este inspirată ziarului de câteva articole din presa franceză favorabile cedării unor colonii către Germania și se întrebă dacă nu este de așteptat o campanie de presă categorică în favoarea acordării de deuseuri coloniale Reichului.

Același ziar în numărul din 14 Noembrie crede că în curând vor fi reluate la Paris conversațiile franco-germane, iar ceva mai târziu cele anglo-franco-germane. E informat că următoarele vor fi propunerile pe care d. Laval le va face reprezentantului lui Hitler:

1. O reafirmare a pactului dela Locarno, căruia i s'ar da forma unui pact de neagresiune între Franța și Germania.

2. O promisiune solemnă din partea Germaniei că nu va ataca timp de cinci ani nici Cehoslovacia și nici Uniunea Sovietică.

La conferința viitoare anglo-franco-germană, ziarul crede că se vor lua în discuție: a) pactul aerian apusean; b) chestiunea deuseurilor coloniale pentru Germania și probabil și chestiunea Austriei.

Presa germană.

Ziarele din 11 Noembrie continuă să se ocupe de o eventuală apropiere a Germaniei de Franța, comentând cu scepticism sorții de izbândă.

BÖRSEN ZEITUNG, sub titlul „Moscova supraveghează Parisul“, semnaleză hotărârea luată de biroul partidului comunist din Franța, publicată de HUMANITÉ, anume ca un comitet special să supravegheze activitatea guvernului și a autorităților în relațiile cu Italia.

Ziarul se referă la articolul d-lui St. Brice din LE JOURNAL, cerând ieșirea Parisului de sub „tutela“ Moscovei și conchide: „Această dependență pare însă să provoace în opinia publică franceză o crescândă indispoziție. Contractele se ciocnesc, neliniștea crește“.

FRANKFURTER ZEITUNG în prima pagină publică o corespondență din Paris intitulată: „François Poncet la Paris“, cu subtitlurile „Relațiile germano-franceze. Considerațiile presei“.

Ziarul relevă curentul public francez exteriorizat prin diverse comentarii din presa pariziană care socoate momentul oportun pentru începerea unor tratative cu Germania, acordându-se acesteia fie avantaje politice, fie mai ales avantaje economice în sud-estul european.

Dela început ziarul caracterizează „așteptările“ franceze drept „mari și în parte fără sens“.

FRANKFURTER ZEITUNG din 13 Noembrie publică, sub titlul „Interes pentru Germania“, o primă dare

de seamă a redactorului șef (Dr. Rudolf Kircher), plecat într-o călătorie de informații la Londra, Paris și Roma. Ziarul relevă „satisfacția” Angliei și Franței față de „neutralitatea strictă” a Germaniei, de sigur din puncte de vedere variabile, și adaugă:

„Anglia ar dori reînnoirea Germaniei în Societatea Națiunilor pe când Franța, mai nepăsătoare față de această „reintrare”, ar aștepta ceva direct din partea Germaniei și anume o minune”. Ziarul admite însă că apropierea de Germania, după însăși sugestia ziarului LE TEMPS, nu s’ar putea face decât „după clarificarea conflictului italo-abisinian”.

In același număr, articolul de fond intitulat: „Vechea durere” poartă asupra relațiilor franco-germane.

Ziarul regretă atmosfera de suspiciune cu care au fost primite toate inițiativele de împăcificare sinceră a Germaniei, și adaugă:

„Politica externă a Franței, conversațiile franco-italiene referitoare la basinul dunărean din Ianuarie, precum și planurile de pact oriental din Februarie, demonstrează cât de necușătoare e „teoria franceză a pactelor colective față de practica tratatelor bilaterale germane”.

„Despre teorii însă nu vor avea, nu vor simți bucurie să se întrețină nici diplomații și cu siguranță nici popoarele”.

Ziarele din 15, 16 și 17 Noembrie continuă să se ocupe sub diverse forme de relații franco-germane.

VOELKISCHER BEOBACHTER din 17 Noembrie consacră în pagina sa culturală un articol sub semnătura dr. Bernhard Payo, intitulat: „Germania și Franța în oglinda literaturii de azi”.

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG din 17 Noembrie, tot în pagina culturală, sub semnătura Reinhard Weer, publică un articol intitulat: „O franceză trimite o scrisoare în Germania”.

BOERSEN ZEITUNG din 15 Noembrie publică un articol intitulat: „O cruciadă”, cu subtitlurile: „Un mișcător apel din Paris pentru unificarea Europei”, „Franța respinge orice politică egoistă”.

Ziarul adaugă: „Nu ni se va lua în nume de rău dacă la căldurosul apel al lui „Le Matin” vom răspunde ca Faust al lui Goethe: „Am auzit mesajul; credința îmi lipsește”. LE MATIN poate fi sigur că nimeni nu-i mai dornic de a se folosi de prilejul unei adevărate împăcări, unei adevărate colaborări, decât Germania, dacă ar avea convingerea că e poftită într-o comunitate de lucru și nu într-o societate leonină”.

Ziarul catolic GERMANIA, scrie:

„Sistemul colectiv în cadrul căruia Parisul ar vrea să angajeze negocieri cu Germania, nu a dat dovezi de trăinicie, nici în cursul actualului conflict, nici cu alte prilejuri.

„Reichul nu a părăsit Geneva dintr’un capriciu, ci pentru că spiritul acestei instituții de drept internațional colectiv se află în diametrală opoziție cu principiul egalității de drepturi preconizat de Germania.

„Germania nu se dă deci înlături dela negocieri cu Franța. Dar, pentru ca negocierile să izbutească, Franța trebuie să renunțe a se referi neîncetat la tratate unilaterale și la drepturi excepționale”.

Presă elvețiană.

In numărul din 15 Noembrie JOURNAL DES NATIONS publică o corespondență din Berlin, referitoare la eventuale conversații diplomatice între Franța și Germania.

Ziarul se întreabă:

„În ce sens se vor orienta oare aceste conversații? Este greu de știut, dar la Berlin se spune, și noi întâmpinăm acest svon cu toate rezervele, că Franța ar propune d-lui von Ribbentrop încheierea unui fel de „Locarno Oriental”, cu o durată limitată la cinci ani și care s’ar aplica în special Uniunii Sovietice.

„Reacțiunea Ministerului de Externe german față de această propunere — dacă va fi îndeplinită — nu este ușor de prevăzut. Actualmente, într’adevăr, axa politicii germane trece prin Londra. În clipa de față au loc dese schimburi de vederi între cele două capitale, prin intermediarul d-lui Evans și se pare că înainte de a lua o hotărâre, guvernul din Berlin dorește să puie în practică, până la extrema limită, proverbul britanic „să așteptăm și să vedem”.

„Pe de altă parte, negocierile economice actualmente în curs între Berlin și Moscova, arată perfect că Reichul știe la nevoie să se lipsească de intermediar, pentru a discuta cu un Stat a cărui structură a provocat, în nenumărate rânduri, via sa indignare. Nu e imposibil, de altfel, ca d. Hitler, sub presiunea unor elemente ale Reichswehrului, să-și modifice politica anti-sovietică. Prestigiul său personal îi permite aceasta cu ușurință.

„Exemplul Poloniei și dispariția problemei Dantzigului sunt doveditoare în această privință.

„În rezumat, se pare că Ministerul de Externe german este preocupat mai ales de a stabili contacte, spre a putea acționa la momentul oportun, neținând seamă decât de interesele sale. Dezbinarea dintre unele forțe europene și slăbirea legăturilor dintre altele, nu poate decât favoriza această politică”.

In numărul din 15 Noembrie DER BUND publică următoarea corespondență din Paris:

„D. François Poncet, care a avut o convorbire cu d. Laval, se mai află la Paris. Eri a sosit la Paris secretarul particular al d-lui Ribbentrop, d. Abetz. Pregătește el oare vizita trimisului special al cancelarului Reichului? Va veni d. Ribbentrop la Paris pentru a vorbi cu d. Laval, cum a vorbit anul trecut cu Barthou? Cercurile oficiale afirmă că nu știu nimic. Dar nu se contestă posibilitatea călătoriei, punând-o în legătură cu cuvintele amicale ale lui Göring la adresa Franței, care au avut un efect favorabil aci.

„Întrebarea este, dacă din convorbirea Laval-Ribbentrop va rezulta ceva într’adevăr pozitiv. Ai impresia că cererile competente sunt de părere ca „negocierile”, pentru a fi folositoare, să înceapă după rezolvirea conflictului abisinian și că în orice caz trebuie privite numai drept introducere pentru negocieri mai generale, într’un cadru mai mare. Înțelegem că Franța nu vrea să dea impresia că începe convorbiri particulare cu Germania. Li s’a imputat destul de sever englezilor negocierile lor particulare cu privire la acordul naval.

„Afară de aceasta, trebuie să se ia în considerare sentimentele Micii Înțelegeri deoparte și Rusiei de alta, cu toate că tratatul cu Moscova, care interzice negocieri separate fără aprobarea partenerului, n’a fost încă ratificat.

„Este interesant faptul cât de mult s’au schimbat punctele de vedere ale partidelor. Partidele extremiste de dreapta recomandă astăzi apropierea de Germania. În schimb stânga și extrema stângă sunt împotriva unei înțelegeri cu Germania. În ambele cazuri, joacă rolul decisiv același lucru: Punctul de vedere față de Rusia și comunism sub raportul politicii externe și interne”.

Presă polonă.

KURJER WARSZAWSKI din 12 Noembrie publică o corespondență a trimisului său special la Berlin, în care, sub titlul: „Apropierea Franco-Germană“, relevă interesul deosebit provocat de călătoria ambasadorului

Poncet la Paris și convorbirile sale cu premierul Laval, convorbiri, a căror temă se crede că a fost chestiunea apropierei franco-germane.

„Același scop, se crede, va avea și călătoria lui Ribbentrop la Paris“, încheie ziarul.

TURBURĂRILE DIN EGIPT

Presă franceză.

Evenimentele din Egipt sunt urmărite de ziarele franceze din 15 Noembrie cu o deosebită atenție.

„Criza italo-abisiniană, scrie ECHO DE PARIS, a fost considerată de naționaliștii egipteni ca un prilej de a-și recâștiga întreaga independență națională. Tonul întrebunțat la Downingstreet arată însă că Anglia nu se gândește încă a reintroduce regimul parlamentar. Va putea oare Regele Fuad să liniștească spiritele, schimbând guvernul? Aceasta nu apare sigur, căci Anglia este mai hotărâtă ca în 1931.

„Poporul englez pare hotărât a ieși acum din toropeala sa, căci el plătește astăzi în Orient pentru greșeala desarmării sale militare, navale și aeriene.

„Se poate spune că d. Mussolini a făcut Angliei un mare serviciu, atunci când, în cursul întrevederii sale cu d. Eden, a rostit faimoasele cuvinte despre „declinul puterii engleze în Mediterana“. Cuvintele acestea au trezit Anglia din somnul ei“.

PETIT PARISIEN scrie că problema care se pune în Egipt este foarte gravă pentru Marea Britanie, dacă aceasta nu va modifica teza susținută de curând de d. Samuel Hoare.

Ziarul L'ORDRE își exprimă dorința ca turburările să înceteze cât mai grabnic:

„Există pentru aceasta două motive esențiale: unul interesează toate națiunile europene instalate în Africa de Nord, căci ar fi grav ca musulmanii să poată crede că, într-o perioadă de criză, le este cu puțință să oblige o mare putere a ceda. Al doilea motiv este că continuarea unei stări de efervescență în Egipt va complica sarcina împăciuirii în conflictul cu Abisinia“.

LE MATIN observă:

„Desordinele naționaliste din Egipt au provocat o foarte serioasă enervare la Londra, unde se consideră că ele sunt rezultatul probabil al unor anumite acțiuni, ce tind să zădărnicească colaborarea anglo-egipteană în conflictul abisinian. Represiunea va fi însă foarte hotărâtă, căci Anglia nu poate permite să se aducă atingere poziției sale în Egipt“.

În editorialul din 15 Noembrie LE TEMPS crede că evenimentele survenite în ultimul timp în Egipt au ca rezultat agravarea stării de neliniște datorită crizei italo-etiopiene. Apoi adaugă:

„Criza egipteană prezintă două aspecte bine definite: un aspect intern, prin lupta elementelor wafdiste împotriva guvernului regal și un aspect relativ la statutul internațional al Egiptului și la relațiunile cu Anglia. Wafdistii pretind independența totală a Egiptului și refuză Angliei dreptul de a interveni în afacerile interne ale țării. Situația este deci susceptibilă de a lua proporții destul de neliniștitoare. În orice caz, există teama ca ea să nu fie cumva de natură a dispune guvernul din Londra a admite reducerea forțelor navale britanice în Mediterana“.

LE FIGARO face istoricul influenței engleze în Egipt dela instituirea protectoratului din 1914 și până la

constituirea monarhiei constituționale din 1922. Ziarul constată că statutul definitiv al raporturilor anglo-egiptene nu a fost încă stabilit.

„Chestiunile fundamentale ale acestui statut, care trebuiau să fie obiectul unui acord, urmau a fi examinate în cursul unor negocieri ulterioare, care au fost însă amânate.

„În această situație care dăinuind de 13 ani a provocat recentele manifestări ale partidului naționalist Wafd, rezidă nodul problemei anglo-egiptene“.

I. Saint-Brice scrie în LE JOURNAL:

„Nu odată am semnalat că politica urmată în chestiunea etiopiană, trebuie în mod fatal să se întoarcă contra Angliei în Egipt.

„Nu se poate stabili în principiu, ca un Stat atât de înapoiat ca Etiopia, să fie menținut în Societatea Națiunilor, iar Egiptul să fie ținut departe de Geneva.

„Dar culmea incoerenței este de a impune Egiptului odată cu aplicarea sancțiunilor, toate sarcinile solidarității internaționale, în timp ce i se refuză acest beneficiu.

„În această situație trebuie căutată adevărata cauză a crizei“.

Presă engleză.

THE MANCHESTER GUARDIAN din 11 crt., ocupându-se de situația din Egipt, crede că agitațiile, care au loc acolo nu sunt provocate de simpatii egiptenilor pentru Italia, deoarece egiptenii simpatizează mai mult cu Abisinia.

„Motivul mișcării anti-britanice rezidă în faptul că multe puncte din agreementul anglo-egiptean din 1922, prin care Egiptul devine nominal independent, nu au fost soluționate“.

Ziarul recomandă guvernului britanic să facă unele concesii Egiptului, înainte ca o mișcare serioasă anti-britanică să ia naștere. Ziarul e pentru admiterea Egiptului în Societatea Națiunilor, pentru desființarea capitulațiilor și pentru crearea unei armate naționale.

DAILY TELEGRAPH din 14 Noembrie, referindu-se la turburările din Egipt, scrie:

„Dezordinele n'au fost provocate dintr'un sentiment de ostilitate față de Anglia, deoarece atitudinea acesteia în conflictul italo-abisinian este în perfect acord cu vederile egiptenilor. Totuși, există unele influențe în Egipt, dornice de a întreține dezordinea, aceasta ca un mijloc de a împiedeca acțiunea britanică și egipteană în conflictul abisinian. De data aceasta, ca și în trecut, cauza principală a acestor demonstrații trebuie căutată în manoperile politice ale frunțașilor partidului naționalist din Egipt“.

MANCHESTER GUARDIAN din 15 Noembrie se ocupă în editorial de situația din Egipt și crede că ar fi bine ca guvernul englez să-și arate, printr'o declarație prietenească, toată bunăvoința pentru a negocia cu un reprezentant al guvernului egiptean, și în felul acesta ar face un mare pas înainte, spre pacificarea opiniei pu-

blice din Egipt. Incheie, spunând, că atât în Egipt cât și în India, Anglia trebuie să recunoască și să accepte sincerile aspirații pentru libertate ale poporului.

NEWS CHRONICLE cu aceeași dată, ocupându-se de turburările din Egipt, constată că ele au cauzat o mare surprindere în Anglia, deoarece opinia publică britanică se aștepta ca în urma opoziției comune a Egiptului și Mării Britanei față de „aventura abisiniană“ a d-lui Mussolini, relațiile dintre Anglia și Egipt să se amelioroze.

Ziarul recomandă guvernului britanic să ia dispozițiuni grabnice pentru o reglementare a raporturilor anglo-egiptene.

Presa germană.

Ziarele din 14 Noembrie, acordă o deosebită atenție tulburărilor din Egipt.

BERLINER TAGEBLATT, sub semnătura Margaret Boveri, publică un articol intitulat interogativ, „Ce vrea Egiptul?“.

După ce face istoricul căderii Egiptului sub mandatele europene succesive, amintind de stările de influență

vrăjmașe britanico-italiene ce înconjoară Egiptul, autorul articolului conchide:

„Nu-i nicio minune că poporul are dorința să hotărască el însuși asupra destinului său, și să nu primească a fi o minge în politica Marilor Puteri“.

BÖRSEN ZEITUNG, în articolul intitulat „Egiptul neastâmpărat“, crede că svonul înființării unui port de războiu britanic la Alexandria, ar fi exasperat pe naționaliștii egipteni:

„Aceștia acuză Anglia de a târî Egiptul într'un războiu pe care nu-l dorește, țara lor devenind astfel teatrul de operații între două puteri inamice, de aceea cer neastârnarea Egiptului. Guvernul Nesim Pașa ar fi declarat acestei opoziții naționaliste că are asigurări formale de salvagardare a intereselor egiptene din partea Angliei, și că pe de altă parte interese comune leagă Egiptul de Marea Britanie, în Sudan și Abisinia, în regiunea isvoarelor Nilului“.

Ziarul conchide: „Intrebarea care se va rezolva în aceste zile e aceea dacă nu cumva se vor aprinde în Mediterană, după toate celelalte și torțele unui războiu civil“.

PROBLEME EUROPENE

PACTUL DUNĂREAN

In numărul din 14 Noembrie, NEUES WIENER JOURNAL publică o convorbire cu d. Camill Krofta, ministrul Cehoslovaciei.

D. Krofta a declarat:

„După concepția noastră, pactul dunărean trebuie să cuprindă Statele Micii Înțelegeri, Austria și Ungaria, având fiecare egalitate de drepturi, Praga nu s'a gândit niciodată să aibe revendicări de egemonie, precum se afirmă în mod tendențios. Dar tot atât de puțin s'ar putea acorda vreunui alt stat o poziție preponderentă.

„In ce privește organizarea central europeană, este nevoie, afară de consimțământul liber al țărilor care participă direct și de atitudinea bine voitoare a Germaniei și a Italiei, din cauză că aceste două state sunt consumatorii principali ai excedentelor de produse din țările dunărene. Italia a dovedit, în ultimii ani, în repetate rânduri, dispoziția ei de a coopera, în direcție politică și economică. Punctul de vedere al Germaniei este mai puțin clar. O eventuală revendicare a Germaniei de a avea o poziție preponderentă în Basinel Dunării, care ar fi egală cu o realizare a cunoscutei concepții „Mittel-Europa“, trebuie s'a excludem din discuție, precum trebuie să excludem intențiile de egemonie ale vreunei țări central europene.

„Odinioară, obstacolul care se află în calea soluționării problemei central-europene a fost rivalitatea apărută după războiul mondial între Franța și Italia. Vizita d-lui Laval la Roma, la începutul anului acesta, i-a pus capăt. Cele două națiuni latine s'au angajat la convențiuni concrete în ce privește pactul dunărean și asigurarea independenței Austriei.

„S'a găsit chiar o ieșire cu privire la dorințele separate maghiare. Pentru a lua parte la o cooperare central-europeană, Ungaria a subordonat acestei dispoziții satisfacerea revendicărilor ei revizioniste. In urma influenței amicale a Italiei și această problemă se apropie de o soluționare printr'un acord pașnic.

„Ar fi fost în contradicție cu punctele de vedere realiste de bărbat politic ale d-lui Beneș, dacă ar fi cerut

Ungariei o renunțare definitivă la revendicările ei. Cehoslovacia este astăzi dispusă să se declare de acord cu o rezervă teoretică a Ungariei, în cazul când ea ar fi prețul asocierii ei la pactul dunărean.

„Părerea că suntem atât de aproape de o soluționare a problemei dunărene, când a izbucnit conflictul italo-abisinian. Toate energiile Italiei se îndreaptă astăzi spre o luptă care atinge interesele ei vitale. Diplomația italiană este atât de preocupată cu aplanarea celui mai greu conflict dela războiul mondial, încât nu-i rămâne posibilitatea să se ocupe și de chestiunile interne ale Europei. Afară de aceasta, sistemul sancțiunilor face îndoielnică cooperarea țărilor dunărene. Faptul că există țări dunărene care se exclud dela sancțiuni, are drept urmare o schimbare a echilibrului, care face actualmente foarte dificilă uniunea economică.

„Tot ce se poate face în momentul de față pentru îmbunătățirea raporturilor economice între Statele centrale europene și esteuropene, este încheierea de convenții separate, în cadrul de negocierii asupra unor pacte economice. Și în această direcție, Cehoslovacia este dispusă să înceapă cât mai departe, pe calea unei cooperări amicale.

„Politica externă a Cehoslovaciei continuă să rămână neschimbată. Baza ei se compune din cooperarea Micii Înțelegeri cu puterile apusene Franța și Anglia, din raporturile amicale cu Rusia și recunoașterea suveranității Societății Națiunilor, în care vedem actualmente singurul mijloc pentru menținerea păcii și asigurarea inviolabilității Statelor mici“.

MICA ÎNTELEGERE ȘI FRANȚA

Sub semnătura d-lui Albert Mousset, JOURNAL DES DEBATS din 13 Noembrie, ocupându-se de raporturile actuale dintre Mica Înțelegere și Franța, scrie:

„Politica externă a celor trei state din Mica Înțelegere, are un factor comun: menținerea păcii prin respectarea tratatelor și spiritului Societății Națiunilor. Pe această bază, colaborarea cu Franța nu comportă nici rezervă, nici posibilități de surpriză. Se poate spune, fără metaforă, că este vorba de o alianță pe viață și pe moarte.

„In afară de această legătură, mai există, desigur, între Franța și aliații săi orientali, puternice afinități spirituale și legături sentimentale a căror valoare nu poate fi tăgăduită. Pentru a judeca valoarea unei alianțe, trebuie să se pună în balanță beneficiul ambelor părți. Ar fi o naivitate din partea noastră să nu observăm că, în această privință, situația Micii Înțelegeri nu mai este astăzi aceea de acum doi ani. De când România se află în deplin acord cu Moscova, de când relațiile dintre Italieni și Iugoslavi au înregistrat o destindere, alianța franceză nu mai prezintă pentru București și pentru Belgrad caracterul de necesitate tragică, pe care-l prezintă altădată.

„Ar fi, însă, tot atât de imprudent să ignorăm că, interesul Micii Înțelegeri este astăzi mai înainte de orice, de a vedea Franța și Anglia de acord, în ceea ce privește aplicarea pactului. Ea găsește în acest acord, alături de garanția fundamentală a securității, cea mai solidă barieră care s'a ridicat vreodată împotriva revizionismului.

„Franța vede în Mica Înțelegere o garanție a Statu-quo-ului, în bazinul dunărean și un sistem de echilibru, care, cu prelungirile sale baltice și balcanice, este complet înțeles și justificat printr'o scurtă privire asupra hărții. Se spune că unii cred că această garanție și acest echilibru ar putea fi cerute de Franța, într'o înțelegere directă cu Germania.

„Mica Înțelegere n'ar face nicio obiecțiune. România nu se teme de Germania la frontierele sale. Iugoslavia și mai puțin; cel puțin în momentul de față. Cehoslovacia este fără îndoială mai vulnerabilă.

„Mica Înțelegere este convinsă că aduce Franței un quantum de securitate egal cu acela pe care îl aduce Franța. In orice caz, alianța Franței nu va devia cu niciun preț de la linia sa de origine, care este apărarea statutului teritorial al Europei“.

RELAȚIILE DINTRE POLONIA ȘI CEHOSLOVACIA

Sub titlul „Evenimente noi în perspectivă la Răsărit“ d. Paul Boncour consacra în TRIBUNE DES NATIONS din 14 Noembrie 1935, un articol relațiilor polono-cehe, arătând că unul din rezultatele cele mai supărătoare ale politicii urmată de Polonia dela 1932, este de a fi opus unul contra celuilalt aceste două State, care au cunoscut aceleași destine și au beneficiat de aceeași victorie.

Omul de Stat francez, constată apoi, că în mod repetat și în termenii cu deosebire solemn, întrebuințați de d. Beneș, în ultimul său discurs, Cehoslovacia, a cărei viață în acest conflict apare inexistentă, a oferit arbitrajul pentru a pune capăt incidentelor care se multiplică între „Varșovia și Praga“ și care, dau naștere la cele mai legitime îngrijorări.

„Polonia a refuzat însă propunerea. Dacă ne referim la atitudinea pe care Polonia a avut-o față de amicii ei cei mai siguri, există puține speranțe ca bunele oficii de mijlocire ale Franței, în special, să se poată exercita în prezent și cu eficacitatea dorită în favoarea ambelor țări. Și totuși nu putem lăsa conflictul să se înăsprească de teama celor mai grave consecințe. Nu sunt simple neînțelegeri trecătoare. Șirul conflictelor de graniță se prelungește — putând da naștere unei scânteii“ — încheie d. Paul Boncour, care socotește că trebuia să dea alarma acestei noi primejdii din răsăritul Europei.

In același număr, însă într'un alt articol, ocupându-se tot de raporturile dintre Polonia și Cehoslovacia, LA TRIBUNE DES NATIONS scrie:

„In momentul când Statele Europei tind a se împărți

în sisteme de alianțe potrivnice, este locul de a nu nesocoti importanța ce poate avea pentru viitoarea configurație europeană, tensiunea care se manifestă în prezent între Polonia și Cehoslovacia.

„Mica provincie sileziană, cunoscută sub numele de Tesin, și care a fost împărțită în 1920 între Polonia și Cehoslovacia, în urma hotărârii Conferinței ambasadurilor, formează obiectul litigiului care desparte cele două țări.

„Polonia, cu toate că nu fusese satisfăcută de modul cum se procedase la această împărțală, se abținu de a mai discuta oficial problema Tesinului, considerând această chestiune ca rezolvată. Numai în ultimul timp Polonia crezu de cuviință să reînvie această chestiune, care îi servi ca pretext pentru a întreține de o parte și alta a frunțării o agitație care mergând crescând a ajuns la încordarea actuală. O campanie de presă violentă s'a deslănțuit în cele două țări, având ca epilog rechemarea, după numeroase alte incidente, a ministrului polon la Praga și înlocuirea lui printr'un simplu însărcinat cu afaceri.

„Aceasta este în prezent situația în litigiul care desparte oficial Polonia de Cehoslovacia. Ori, se pune întrebarea dacă pricinile profunde ale tensiunii ceho-polone, rezidă într'adevăr în acest litigiu teritorial.

„Dacă străduințele depuse de atâția ani de ambele părți, pentru a întreține bune relațiuni între cele două țări, nu au dat niciodată rezultate prea satisfăcătoare, trebuie totuși să constatăm că de doi ani încoace, adică dela semnarea pactului polono-german de neagresiune din Ianuarie 1934, aceste relațiuni s'au înăspriț până a da loc la îngrijorări.

„Așa dar, înjghebarea unei amicitii polono-germane a fost cauza răcelei între cele două țări și a repercusiunii pe care această atitudine a Poloniei o are asupra celorlalte țări din Mica Înțelegere, România și Iugoslavia.

„Urmând pilda cancelarului german, colonelul Beck a pus în mișcare toate mijloacele de care dispunea pentru a face obstacol încheierii pactului franco-sovietic. Semnarea pactului dintre U. R. S. S. și Cehoslovacia și iminența unui acord între Soviete și România nu au făcut decât să înrăutățească la extrem sentimentele Varșoviei față de Praga.

„Polonia a refuzat „pactul de eternă amicitie“ ce i-a fost oferit de d. Beneș și a mai refuzat și oferta atât de generoasă a Cehoslovaciei de a supune unui arbitraj chestiunea minorităților din regiunea Tesin.

„S'a lăsat a se înțelege că în noua sa formațiune, actualul cabinet din Varșovia, va dovedi o mai bună înțelegere a politicii europene în Europa Centrală și a intereselor ei vitale.

„Atenuarea tensiunii cu Cehoslovacia ar putea fi primul pas spre consolidarea siguranței colective. Acest lucru este de dorit“.

MANCHESTER GUARDIAN din 14 Noembrie publică următoarea corespondență primită din Geneva, cu referire la plângerea Poloniei contra Cehoslovaciei:

„Guvernul cehoslovac a oferit celui polonez să supună chestiunea sau Consiliului Ligii Națiunilor, sau unui tribunal de arbitraj, alcătuit conform cu tratatul de arbitraj dintre ambele țări, sau unei comisii internaționale, compusă din reprezentanții ai unor State neutre. Guvernul cehoslovac va accepta verdictul a oricăruia dintre aceste foruri pe care guvernul polonez îl va alege.

„Dacă guvernul polonez nu va accepta niciunul din ele, guvernul cehoslovac va apela la Liga Națiunilor și va cere ca această chestiune să fie pusă pe tabloul sesiunii ordinare a Consiliului în Ianuarie“.